

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 196. szám
1940. augusztus 31., szombat

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Hivatalos közlemény a koronatanács üléséről

Bucuresti. Ófelsége udvari miniszterének 86. sz. jelentése: A királyi ház minisztere közli:

1. Augusztus 29-én Ófelsége a király elnöklése alatt minisztertanács volt.
2. A minisztertanács elhatározta, hogy koronatanácsot hívnak össze.
3. A koronatanács Ófelsége a király elnöklése alatt augusztus 29-éről 30-ára virradó éjszaka ülést tartott.
4. A koronatanács tudomásul vette az olasz és német kormányoknak ultimátumszerű felhívását és elfogadta döntőhírségként a tengelyhatalmakat a román-magyar kérdésben.
5. A koronatanácsban résztvettek Ion Gigurtu miniszterelnök, Nicodim Munteanu patriárka, Vaitoianu Artur tábornok, Vaida-Voevod Alexandru dr., Mironescu Gheorghe, Anghelescu

Constantin, Tatarescu Gheorghe, Constantin Argetoianu, Balji szárnysegéd, Alex. C. Cuza, Victor Iamandi, Victor Antonescu és Balan Nicolae erdélyi metropolita, királyi tanácsosok. Résztvettek még Stan Ghitecu munkaügyi, Macovei közlekedésügyi, David Popescu tábornok belügyi, Nicolae Pais ellentengernagy, szárnysegéd, tengerészeti és légiügyi, dr. Gomoiu egészségügyi, Nichifor Crainic propagandaügyi, Dimitrie Caracostea nemzetnevelésügyi, Noveanu Vasile dr. leltáriügyi, Prîboreanu hadfelszerelési, Niculescu hadügyi, Budisteanu vallásügyi miniszterek, Gheorghe Mihail tábornok szárnysegéd, a nagyvezérkar főnöke, Andrei Radulescu a Semmitőszék főelőnöke, Sidorovici Teofil országgyűlési képviselő, Constantin I. Brătianu, Ion Mihalache, Mihai Popovici, Silviu Dragomir képviselők, Ion Mota esperes és Ilorea Z. Codreanu tanár.

Az Uralkodó kihallgatáson fogadta Gigurtu miniszterelnököt, N. Iorgat, Iuliu Maniut, Niculescu érseket és Gh. Brătianut

Bucuresti. Ófelsége főudvarnagyi hivatalának 87. számú közlése. Ófelsége a király augusztus 30-án délután kihallgatáson fogadta Gigurtu Ion miniszterelnököt, Nicolae Ior-

ga királyi tanácsost, Iuliu Maniut, Alexandru Niculescu balázsfalvi görögkatolikus érsek, királyi tanácsost és Gh. I. Brătianu profesz-

A légirajok újabb tevékenységéről számol be az olasz hadijelentés

Törökország is ejtőernyős osztagokat szervez

Róma, Málta szigetének Mikabba nevű repülőterét fönkrebombázták az olaszok. Az érdekes hadművelet nagy körültekintéssel és pompás, váratlan taktikai fogással ment végbe. Az olasz vadászgépek 8000 méter magasságban közelítették meg a szigetet, mire az angol vadászgépek nyomban felszálltak, hogy az olasz gépeket üldözésbe vegyék. Ezen idő alatt az olasz bombázók a teljesen szabaddá vált területen sietve bombázni kezdtek és mire az olasz vadászgépek eltávolítása után az angol gépek mitsem sejtve visszatértek, már csak füstölő és kengő romokat, a pusztítások rettenetes nyomait láthatták. A repülőter berendezését feltehetőleg érték. Egy angol vadászgépet lelőttek.

Róma, (Rador). A Stefani Iroda jelenti „valahonnan Olaszországból” az olasz főhadiszállás 84-es számú jelentését: „A Máltában levő Micabba-repülőter ellen az olasz légi egységek erőteljes bombázást hajtottak végre. Az angol gépek, amelyek összetalálkoztak az olasz légi egységekkel, kitértek a harc elől. Ennek ellenére az olasz gépeknek sikerült három ellenséges repülőgépet gépfegyvertűzzel súlyosan megromgálnia. Bombatámadást hajtottak végre a Marsa Matruh-állomás ellen is, a támadást több légi raj sorozatos módon hajtották végre. A kijelölt célpontokra többször bombát dobtak le és az ellenőrzések alapján megállapították a pontos találatokat. Kelet-Afrikában az olasz repülőgépek bombázták az ellenség csapatoszlopait, valamint gépesített osztagait is. Hasonlóképpen bombatámadást hajtottak végre a Bunai-i repülőter ellen, ahol egy gépet a földön megsemmisítettek, kettőt pedig

megromgáltak. A támadásban résztvevő olasz gépek sértetlenül tértek vissza kiindulási helyeikre”.

„Az ellenséges légirajok háromszor bombázták Mogadiska-t. A bombázásnak két halott és hat sebesült áldozata van. Az anyagi kár jelentéktelen”.

London, (Rador.) A Popolo d'Italia írja: A londoni propaganda megkísérli, hogy elhitesse az emberekkel, hogy Anglia a háború győzedelmes befejezését éri el. Ez a propaganda már több olasz és német várost „romokba döntött.” Azonban nem sikerült nekik, hogy az amerikai lapok előtt eltitkóják az igazat azon bombázások szörnyű eredményeiről, amelyeket a német repülők okoztak Angliának. Egy amerikai újságíró táviratban közölte, hogy az egyik angliai városban több mint két óráig járt romok között.

London, (Rador). Kairóból a következő hivatalos közleményt továbbítják: Augusztus 29-én a

nyugati pusztaságban egy ellenséges repülőraj két ízben átrepült Marsa-Matruh helység felett, amelyet bombáztak. A bombázásnak több áldozata volt. Az egyik ellenséges repülőgépet a légelhárító tüzérség lelőtte. Szudánban, Galabat környékén csapataink összeütköztek az ellenséggel, amely visszavonult. Az ellenség tíz halottat és 15 sebesültet veszített, míg csapatainknak nem volt veszteségük. Augusztus 28-án ellenséges repülőgépek Boind közelében egy missziós telepet bombáztak. Egy misszionárius és annak felesége meghalt. A misszionáriusok egyébként amerikai nemzetiségűek.

Angol jelentés a Szigetország elleni legújabb támadásról

London, (Rador.) A légügyi miniszterium péntek reggeli jelentése a következő: „Az éjszaka folyamán ellenséges repülőgépek gyűrűbombákat dobtak angol területre, amelyek kárt nem okoztak. Északnyugat-Angliából közlik, hogy a bombák néhány üzletházat megromgáltak. A bombázás következtében keletkezett tüzeket hamarosan eloltották. Midlandban északnyugati irányban több nagykaliberű gyújtóbombát dobtak le az ellenséges repülők, de csak kis kárt okoztak, mert a bombák nagy része a mezőkre zuhant. Néhány ház azonban megromgálódott. London külvárosában a bombázás ugyancsak jelentéktelen károkat okozott. Az áldozatok száma csekély.”

Berlin, (Rador). A DNB jelenti Londonból, hogy egy elsüllyesztett angol gőzös 18 menekültje menőcsónakon egy skóciai kikötőbe érkezett. A személyzet többi tagjai az ir partokon kötöttek ki. Ezek elmondották, hogy a gőzöst egy német repülőgép támadta meg és két bombával elsüllyesztette.

Rómában nem tudnak arról, hogy Ciano Tiranába utazik

Róma, (Rador.) Illetékes római körök nem tudnak semmit arról a külföldön terjesztett hírről, amely szerint Ciano olasz külügyminiszter a bécsi értekezlet után Tiranába utazik, hogy beszédet tartson az aiban parlamentben.

Török ejtőernyős osztagokat szerveznek

Istanbul, (Rador.) A DNB közli, hogy a török repülő szervezet három ejtőernyős egységet képez ki és ezek részére polgári repülőket is besoroznak. A kiképzés három hónapig tart.

A hindu kongresszus-párt katonai alakulatokat szervez

Newyork, (Rador.) A DNB jelenti: Bombay-i jelentés szerint az angol tilalom ellenére a hindu kongresszus-párt nemzeti katonai alakulatokat szervez. Az említett katonai alakulatok első tá-

bora már meg is alakult Cawpore-ben. Tekintet tel arra, hogy ezt az alakulatot az angolok nem engedélyezték, valószínűnek látszik, hogy az említett tábor erőszakkal feloszlatták.

Adakozzunk a magyar közművelődésre!

A Magyar Népközösség könyvtára minden magyarnak rendelkezésére áll díjtalanul, A tárgymutató elkészítése előtt könyvadományok szives beiktatását várjuk a Iosif Vulcan ucca 12. szám alatt levő Központi Irodába

India az ázsiai nagyhatalmi érdekek keresztútján

Már Nagy Péter cár is birtokába akarta keríteni Indiát

1713-ban Astrahanba érkezett a török nemzetiségű Nefes, aki azt javasolta Nagy Péternek, minden oroszok cárijának, hogy hódítsák meg Amu-Darje vidékét, amely a török állítása szerint tele van arany és más nemesfém-bányákkal. Azt tanácsolta Nefes, hogy Amu-Darjet kössék össze a Káspi-tóval, ami lényegesen megrövidítené az India felé vezető utat. Nagy Péter, aki mindig egy India felé vezető új kereskedelmi út építéséről álmodozott, érdekesnek találta az ötletet és 1714. májusában a következő ukázt küldte a szentpétervári szenátusnak: „Követeket kell küldeni Buhara hejmanhoz ajándékokkal felszerelve. Valójában azonban meg kell állapítani az Erket városán való keresztülvonulás lehetőségét, meg kell tudni, hogy ez a város milyen messzire fekszik a Káspi-tengertől, vannak-e ott folyók, amelyek a Káspi-tóba ömlenek?”

Cerkassky Alexandert nevezték ki a küldöttség vezetőjévé. Jói ismerte a vidéket, mert Kambardában (Mongolia) született. Még gyermek korában nomád törzsek rabolták el, azután elmenekült az Azovi-tenger felé, innen pedig mint foglyot Moszkvába hozták. Itt Galatijn Vasilj herceg fiává fogadta, felnevelte és előkelő nevelést biztosított a számára. Később Nagy Péter külföldre küldte és csak 1708-ban tért vissza Oroszországba.

1717-ben Cerkassky herceg kis hadserege elindult Astrahanból Hiva felé. A csapat 4000 főből állott. Lovas kozákok, astrahani nemesek, tatárok, cserkészek, kajmukok alkották a csapat zömét. A hadsereg után az ajándékokkal megrakott szekerek következtek.

A követ elindult a steppék felé és — eltűnt. Hosszu ideig semmi hír sem érkezett felőlük. Végül október felé hazaérkezett egy súlyosan sebesült, az éhségtől elcsigázott kozáklóvas. Ő mesélte el, hogy pusztult el a herceg és egész hadserege.

A csapat nagyon lassan és sok előlgyázaossággal haladt előre. Juliusban, a steppék kelet felé, a Káspi-tó felé fordultak. Itt akartak Hiva felé jutni. Az életnek minden nyoma hiányzott. Végzetlennek tűnő sárga homok látszott mindenfelé, mintha, egy kiszáradt tengerfenék lett volna. Elviselehetetlen hőség és forró szél szárította

ki a torkokat. Az emberek támolyogtak, a lovak megrogyant terdekkel hajadtak. Délbáb tűnt fel a láthatáron. Turbános lovasok tűntek fel és tűntek el — a következő pillanatban. Kémek voltak, akik Nagy Péter csapatának mozdulatait figyelték.

Augusztus 15-én a kimerült csapat az Amu-Darje folyó partjára ért. A hivai hejman erődítményei már nem voltak távol. Cerkassky herceg kiadta a parancsot, hogy lássanak erődítményekhez. A katonák egész éjjel ástak s reggelre mély árok és sánc vette körül a tábor. Alig hajnalodott, amikor benzűjött lovasok és gyalogosok támadták meg a csapatot.

A második sikertelen orosz támadást Perovszky tábornok vezette a cár tudta nélkül

A második orosz expedíciót, 1839-ben, Perovszky tábornok kísérte meg, aki I. Miklós cár tudta nélkül, jelentékeny hadsereget küldött Hivába. A tábornok jelen indult el, abban a reményben, hogy kedvezőbb lesz az időjárás. Az időjárás azonban egyáltalán nem kedvezett, a felfagyott steppén teljesen lehetetlen volt az előrehaladás és a csapat félutról kénytelen volt visszafordulni.

A Dél-Kelet Ázsián Indiába vezető út azonban nem hagyta nyugodni a kalandorokat. Ugyanez a Perovszky tábornok, 1853-ban még egy expedíciót indított Ázsia szívébe. Az oroszok elérték a Sir-Daria folyót és ott hatalmas erődítményt építettek. — 1854-ben elérték a Ciu folyót és egész erődítmény láncot építettek ki. 1865. június 15-én véres csata után elfoglalták Taszkent. 1866-ban, amikor Musafir-Eddin, Buhara hejmanja elfogta az orosz követet, az oroszok átkeltek a Sir-Daria folyón és elfoglalták Buharát.

1868. május 2-án Kaufman tábornok elfoglalta Samarkandot, a turkómánok szent városát. A legenda azt tartotta, hogy Samarkand ura egész Közép-Ázsia ura, Samarkand Sogdij perzsa tartomány fővárosa és valaha Nagy Sándor székhelye volt. Az uralkodó hatála után a várost szétlőtték, majd Nagy Sándor egyik rabszolgája —

Nagy Péter csapata három napig állott el. Voltak ágyaik, volt municiójuk és vissza tudták venni az ellenséget. Negyedik nap a hejman követeket küldött, hogy kezdjenek béketárgyalásokat. A nemesek megcsókolták a Kóránt, megesküdtek, hogy örök békét fognak kötni és örömmel fogják fogadni a cár küldöttjét. A herceg hitt ezeknek a szavaknak és elment, hogy tárgyaljon a hejmannal. A hejman, barátságosan üdvözölte, elfogadta az ajándékokat és ő is megajándékozta a herceget. A hejman teljesen meggyőzte jószándékáról és rávette a herceget, hogy öt csoportra ossza fel csapatát és azokat öt különböző városban helyezték el. Különben nem tudja élelmezni, az egyesített csapatot — mondta a hejman.

A herceg becsületes és jófajás ember volt. Tudomásul vette az élelmezési nehézségeket és parancsot adott, hogy a hadsereg öt irányban oszadjon meg. Csak azt várták a benzűjötték. Rávetették magukat a csapatokra, a katonák javarészt meggyilkolták, a herceget és a nemeseket lefejezték és fejüket Hiva kapura függesztették ki.

Samarkand — újból felépítette

A város elfoglalása után 1873-ban, — ugyanaz a Kaufman tábornok elfoglalta a hirhedt Hivat is és az egész terület orosz fennhatóság alá került.

1880-ban az Amur folyó mindkét partján, csaknem a Káspi-tengerig, az oroszok uralkodtak. A következő év január 12-én Pál cár kiadta a parancsot a donj kozákoknak India elfoglalására.

Közép-Ázsiát már legyőzték. Mew város, ahonnan Gengis-khán hordái elindultak, elesett. Az oroszok, mint a vidék urai, elindultak India felé. Anglia nem érezte magát biztonságban. Az oroszok, új uton — Afganisztánon át — próbálkoztak elérni céljukat. A 19-ik században megkezdődött a két nagyhatalom között az ádáz küzdelem. A harc — rövid 20 éves megszakítással — ma is folyik. Igaz, hogy közben egy harmadik nagyhatalom is jelentkezett: Németország.

Minisztertanácsra ültek össze a francia kormány tagjai

Vichy. (Rador.) Pénteken délután hat órakor Pétain marsall enökletével minisztertanács ül össze.

Jó vagy rossz?

Írta: GONDÁR ARANKA.

A gyermek szorosán összezárta a kezét és átfutott a kocsiuton. A fárda mentén tegnapi esőviz poshadt. Belelépott. Nem vette észre.

A boltban sokan voltak. Leginkább asszonyok. Csak egy férfi, egy katona.

Megállt az ajtó mellett.

A boltosné a katonára mosolygott. Keresztül az asszonyok fejen és megkérdezte, hogy mi tetszik.

A katona öt cigarettát kért. Amikor fizetett, összeütötte a hakancsát. Erre mind mosolyogtak az asszonyok. A piros szoknyás a pult mellett felemelte az egyik kariát. A karia fehér volt és gömbölyű. A katona az ajtóból visszanezett.

Az asszonyoknak összehúzott a szemük. A piros szoknyás husz deka mákot kért örölvé.

A boltosné kimérte. Kijött a pult mögül. Felöntötte az örölvé. Az asszonyok kisebb húzódtak, hogy helve legyen.

Beszélgettek.

A gyermek nem mozdult az ajtó mellett. A falat nézte. A falon egy nagy sárga plakát virított. Egy gömbölyképű leány habfehér ruhát mosott.

— Jaj — mondta egy asszony mellette, neki dülleszkedve a liszteládának — nem kel meg a kenyere.

A boltosné összehúzta szemöldökét. Kérőleg hajtotta meg a fejét a piros szoknyás előtt.

— Megengedi?

A piros szoknyás kétszer bólintott.

— Kettőt, vagy hármat?

— Kettőt — mondta az asszony.

A boltosné kimért két deka élesztőt.

Egy kis szeplosarcu cselédke is előreóva-

— Én is kérek kettőt.

Annak is adott.

— Nem azért — forgatta meg a fejét egy szürke szoknyás, amikor az asszony is meg a cseléd is elmentek — igazán nem, mintha megszólni akarnék, de már mégis nagy orcátlanság kell ahhoz, hogy valaki így mindenki elé tolakodja magát. Na nem?

— Most jön rá?

— Eddig nem ismerte?

— Hallják csak, hogy tegnap...

Az asszonyok összedugták a fejuket.

— De ilvett!

— Ki hitte volna?

— Na este elmondom az uratnak.

A gyermek unatkozott. Kinézett az ajtón.

Csodálkozott. A katona kint állt a boltaitó előtt egy villanypóznának támaszkodva. Egy cigarettát égett a szájában. Nézett maga elé s úgy mosolygott ahogy az egyilgyű Sós Dani szokott, a koldus, a szent János hídján.

Az asszonyok lassan szállingóztak. Amikor az utolsónak mérte az öt deka pörkölt kávé, őt is megkérdezte, hogy mi tetszik.

A gyermek szétvitotta összekulcsolt kezét és megmutatta az ezer leit. Mondta, hogy felváltani akarja kéri.

A boltosné keresztülment a konyhán a szobába. A napirpézt ott benn tartotta.

A gyermek hallotta, hogy nyikorgott a szekrényajtó.

— Az egyiket talán apróban, nem?

— Jó.

A pultra tette a két ötszázast és kihuzta a kasszafiókot.

Akkor lött vissza a katona. A cigarettát az ajtóból a hátamögé dobta. A mosolygás még ott volt a száján és elnyitva még idétlenebbnek látszott.

A boltosné gyorsan nőrgette a pultra a szá-

zasokat. Két ötven leiest is. Aztán összeseper- te egviitt az ötszázassal és gyorsan a gyermek kezébe nyomta.

A katonára rákönyökölt a pultra.

Az anyja elvette a két ötven leiest. A többi marokkal betette a szekrénybe. Csak másnap nyult újból hozzá. Nézte, forgatta. Ezernégy száz lej volt. Azt biztosan tudta, hogy az ezer leien kívül tegnap nem volt pénz a házában. Az ura hozta az este? Tette éppen a többihez meglepetésnek? Találagatta.

Az ember mogorva volt és szűkszavu.

— Honnan? — kérdezte.

Az asszonyban reménykedett az öröm.

— Talán valami külön munkáért?

— Kijön munka? Csak a rendes meglegye.

— Igazán nem?

— Nem na!

Az asszony kókadtan hallgatott.

Akkor csak a válásnál lehetett.

A gyermek a kert végében ült és olvasott. A könyvben kétféle emberek voltak. Jók és rosszak. De már az első oldalon tudni lehetett, hogy ki a jó és ki a rossz.

A gyermek arra gondolt, hogy azokról az emberekről is, akik nem a könyvben, hanem az uccán, a házakban élnek, lehet-e ilyen biztosan tudni, hogy jöke vagy rosszak.

Hívták.

— Emlékszel a tegnapi pénzváltásra?

— Emlékszem.

— Hogyan volt?

— A boltosnéni a szobából hozott ki két ötszáz-

leiest. Az egyiket a boltban még felaprózta.

— És odaadta mind a két ötszázast meg az aprókat is.

— Két ötszázast?

— Azt.

A boltban újból sokan voltak. Körülállták a pultra. Nagyobb rész az az asszonyok.

MA: 31-én, az augusztusi műsor bucsuestéje a DACIA dancing-bár varietében osaládi műsor.
HOLNAP: 1-én, vasárnap este 10 órai kezdettel szenzációs új műsorbemutató a világhírű „**WOX**” komplet revütársulata és kitűnő szólóattrakciók!

Az egyéves nyugati háború

A német „Blitzkrieg” eredményei:

Lengyelország leveretése három hét — Hollandia, Belgium elfoglalása és a francia fegyverletétel

Egy nap választ el bennünket a nyugati háború kitörésének egy éves fordulójától. Csúf és csatagos idő volt szeptember másodikán amikor Nagybritannia királya elrendelte az összes szárazföldi, tengeri és léghaderők mozgósítását és ugyanakkor Franciaország is hadiállapotba lépett. Egy nappal előtte Hitler kancellár elmondta híres beszédét a német birodalmi gyűlésen, melyben bejelentette a harcot és akkor tette azt az emlékezetes kijelentését is a német vezér:

„Én leszek a német hadsereg első katonája.”

Ezerkilencszázharminckilenc szeptember elsején pénteken tartották meg ezt a birodalmi gyűlést, amelyen lényegében Lengyelország ellen jelentették be a harcot. Hitler kancellár akkor „Harc a birodalom biztonságáért és jövőjéért” így szögezte le céljait:

1. Danzignek vissza kell kerülni a birodalomhoz.

2. A korridorok újból Németországhoz kell tartoznia.

„Ma éjjel a lengyelek a saját területükön támadtak meg, de mi, ma reggel 5 óra 45 perc óta visszalövíünk. Mától kezdve bombára bombával, mérges gázra mérges gázzal fogunk válaszolni.”

Ugyanakkor Moscisky lengyel köztársasági elnök kiáltványt intézett népéhez. A proklamációban ezeket mondotta:

„Ma éjszaka egy évszázados ellenség megindította a támadást Lengyelország ellen. Isten és a történelem előtt leszögezem ezt a tényt és a történelmi pillanatban kijelentem, hogy készen állunk szabadságunk, függetlenségünk és becsületünk védelmére.”

Ugyiszólván egyidőben történt Hitler nagy

tegnap. A boltosné magyarázott valamit. A kezét emelgette, forgatta. Az öklét hol kinyitotta, hol összecuskjta.

Az asszonyok figyelően hallgatták, mint vasárnap a templomban a tisztelendő urat.

Akkor jött a katoná. Nagy, széles válljával árnyékot vetett az asszonyokra.

— Adjon Isten — mondta erősen.

Az asszonyok útját nyitották a pult mellé. Mind mosolyogtak, de egy se annyira, mint a boltosné. És kérdezte, hogy mi tetszik.

A katonának ma is öt cigaretta tetszett.

Amikor elment, az asszonyok közül senki sem mondta, hogy előre tolakodott.

A gyermek szótlán várta a sorsát.

Amikor rákerült mondta:

—Tegnap rosszul tetszett visszaadni.

A boltosnének kivörösödött a képe. Indulattal.

— Az nem lehet. Az vejem még sohasem for-

gult elő.

— De igen.

— Olvassák meg még egyszer. És tegnap?

Miért nem jöttek tegnap?

— Ma vetjük csak észre.

— Igazán sajnálom.

A gyermek a pultra tette az ötszáz lejt.

— Visszahoztam. Ennyivel volt több.

— Több volt?

És nevette kislányosan és egyre pirosabban.

— Persze nem emlékszem. — Rögtön hitte. —

Séttem.

És tovább nevette.

Egy szem savanyu cukrot tett a gyermek szá-

jába és megsimogatta a fejét.

Háromszor megkiszönte.

A gyermek hazament a kertbe. A könyve ott

volt a padon, nyitva. Felvette, hogy tovább olvassa.

Jó vagy rossz-e a boltosnéni?

A gondolat megállt.

Még nem tudta rá felelni.

beszédével, hogy Danzig csatlakozott a német birodalomhoz.

Ezek után már villámgyorsan következtek az események. A német haderő Krakó felé nyomult előre, elfoglalták Ctenstovát. A német csapatok Plesztől keletre átkeltek a Vistulán, lerohanták a lengyel erődöket és Varsót bombázta már a léghaderő.

Szeptember 4-én kiadták az első számú francia hadijelentést is, mely közölte, hogy „a francia haderő a szárazföldön, a tengeren és levegőben megkezdte a harcot Németország ellen.”

A finn-orosz háború kitörése

Ugyancsak szeptember 4-én megalakult Londonban az angol háborús kormány Neville Chamberlain elnökségével. Daladier miniszter elnök rádióbeszédében intézett háborús felhívást a francia néphez. Hitler kancellár pedig kiáltványt intézett a német hadsereghez. A lengyel folyosó határát átlépte a német had-

Neuman angol, német, magán- és csoport tanítást ismét megkezd. Cím: STR. GOLDIS 3. I. emelet (udvarban)

sereg és az angol hadiflotta is megkezdte tevékenységét Churchill a tengernagyi hivatal akkori első lordjának irányításával. Az angol gépek első ízben dobták le röpecéduákat Németország felett.

Ez volt a nyugati háború megindulásának első felvonása.

Ezt követőleg lepergő események még frissen állanak előttünk. A német villámháború nem egészen három hét alatt leverte Lengyelországot és szeptember 29-én létrejött

A történelem egyik legnagyobb csatája

Hollandia leveretése után a németek háborúja teljes erővel Belgium és ezzel kapcsolatban Franciaország és Anglia ellen irányult. Május 20-án már Páristól 150 kilométerre voltak a német csapatok és ugyanakkor bevonultak Antwerpenbe. Verdun környékén pedig megkezdődött a történelem egyik legnagyobb és legvéresebb háborúja. Lüttich, Namur erődjei egymásután estek el és május 21-én Wewgand tábornok, amikor már a nyugati hadsereg helyzete Franciaországban. Belgiumban igen kritikussá vált, átvette a francia hadsereg fővezérletét. Reynaud lemondott és Pétain marsall lett a francia kormány feje. Wewgand tábornok csak egy órapi kitartást kért, de ez az idő kevésnek bizonyult. A gyűrű csakhamar bezárult s május 30-án Lipót belga király letette a fegyvert. Ezzel a francia hadsereg sorsa megpecsételődött. A német offenzíva Páris felé fordult. Az izgalmas Dunkerque-i csata után a német hadsereg több oldalról közelítette meg a franciák fővárosát és 1940. június 13-án Olaszország beavatkozott

Moszkvában a német—szovjet barátsági szerződés és Németország, valamint a Szovjet köztársaság között megkötött a meghódított Lengyelországon.

December 1-én a finn kormány eltávolítását követelte Molotov orosz külügyi népbiztos és ugyanaznap éjszaka az orosz hadvezetőség döntött a moszkvai értekezleten és kitört az orosz—finn háború. A kemény decemberi és januári hónapokban tartott a kis Finnország szabadságharca, mely hősi ellentállás után végül is a szovjet győzelmével végződött.

Az 1940-ik év volt a nyugati háború második és talán legmozgalmasabb szakasza. 1940. április 9-én a német haderő bevonult

I. MOTIU divatárúház 22-48
 új telefonszáma: 22-48

meglepetésszerűen Dániába és Norvégiába. A dán kormány elfogadta a kényszerhelyzetet és nem tanúsított ellenállást, a norvégiai német követ pedig Osloban szólította fel a norvég kormányt, hogy ne fejtse ki ellenállást, a német csapatok bevonulásával szemben. Az angol és francia szövetséges haderő Norvégia segítségére sietett és a jórészt tengeri háború az angol, francia és norvég haderők és Németország között váltakozó esélyekkel mintegy négy hétig tartott el.

Május 10-én indultak el a német csapatok Belgium és Hollandia felé és lényegében akkor kezdődött az igazi nyugati háború a szövetséges francia és angol haderő ellen is. Hollandiával hamarosan végzett a német hadsereg. A holland kormány Londonba menekült, a holland királyi ház eltávozott Hágából és Sedantól Liegzig dult a döntő küzdelem. A német csapatok május 15-én bevonultak Hágába. És két napra rá a belga kormány már huszonnégy órás ultimátumot kapott. A norvégiai balsiker következtében Chamberlain angol miniszterelnök lemondott és helyét Winston Churchill foglalta el.

a háboruba. A Földközi-tengeren megkezdődtek a hadműveletek és francia, valamint Brit-Szomáliába betörték az olasz csapatok. Június 16-án Gaulle tábornok vette át a francia hadsereg vezetését és alig két napra rá Pétain marsall ajkáról már elhangzott a drámai bejelentés: „Mély részvétellel közlöm, hogy a további harcot be kell szüntetni.” Június 28-án Münchenben megkezdődtek Hitler és Mussolini tanácskozásai és június 23-án megkezdődtek a német—francia fegyverszüneti tárgyalások. Compiègnében közölték a német békefeltételeket Franciaországgal.

Ezek után Anglia teljesen magára maradt és most egyedül vívja védelmi harcát Németország és Olaszország ellen.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
ANGEL gyógyszerész. Piata Catedralei 16.
OMESCU gyógyszerész. Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerész. Strada Mărăsesti 68.

URANIA: Nagyjelmez színháza. Tel.: 12-32.

Ma és minden nap: 8, 5, 7.15 és 9.30.

A német ejtőerős osztagok légi bravurjai. — Eredeti felvételek a nyugati hadszíntérről

„D. III. 88”-as repülő bajtársak

Senki ne mulassza el ezt a filmesodát megnézni. — Legújabb UFA háborús híradó

A tolongások e kerüése végett kérjük, jegyeről szívesképpen idején gondoskodni.

Tudnivalók az új Kereskedelmi Törvényről

Két új vállalati forma: A korlátolt felelősségű társaság és a betéti részvénytársaság

Irtá: MIHALIK GYULA bankcégvezető

Ezt az új társasági formát a magyar kereskedelmi törvény nem ismerte, de Bukovinában az osztrák törvények alapján kezdettől fogva már létezett. Lényege, hogy részvényesek helyett üzletrészek vannak és a társtagok — szám szerint legfeljebb huszan — csak üzletrészeik erejéig felelősek. A társasági tőke minimális összege 500.000 lei, míg egy-egy üzletrész legkevesebb 10.000 lei lehet. A közgyűlés egy, vagy több ügyvivőt választ, akár az üzlettársak közül, akár másvalakit. Felügyelőbizottságnak csak akkor kell működnie, ha legalább 15 üzlettárs van. A részvénykönyv helyett társulati könyv vezetendő, amelybe az üzlettársak és a hitelezők is bármikor betekintést nyerhetnek. Az üzletrészek másnak, mint társtagnak csak a többiek háromnegyed részének hozzájárulásával adhatók el.

Részvénytársaságok átalakulása korlátolt felelősségű társasággá a következő feltételek mellett történhetik: a) az új társaság tőkéje nem lehet kisebb a részvénytársaság tőkéjénél b) a részvényesek rendkívüli közgyűlésre hívandók egybe annak elhatározása céljából, hogy az új társaságban részvényeik névértéke erejéig részt vesznek. Bár 1—1 üzletrész 10.000 leinél kisebb nem lehet a törvény megengedi, hogy több részvényes egy üzletrészre — minimálisan 2 ezer lei erejéig — társuljon. A régi részvényesek az új társasági tőkének legalább kétharmadát kell, hogy képviseljük.

A költséges részvénytársasági forma helyett a jövőben bizonyára számos korlátolt felelősségű társaság fog alakulni.

Még egy új társasági forma: a betéti részvénytársaság

A betéti részvénytársaság lényegében abban különbözik az egyszerű betéti társaságtól, hogy egész tőkéje részvényekben van lejegyezve. A részvénybirtoklás ténye azonban a beltartókat a teljes és egyetemleges felelősség alól nem mentesíti.

Kérhetik-e magánhitelezők a társaság felosztását?

Az 1938. évi törvény 310-ik paragrafusa a közkereseti betéti és korlátolt felelősségű társaságokra vonatkozólag teljes egészében töröltetett. A cégtagok magánhitelezői tehát nem kérhetik a társaság felosztását.

Tudnivalók a folyószámláról

A törvény különbséget tesz hitelszolgáltatási szerződések és folyószámlaszerződések között. Hitelszolgáltatási szerződéseket rendszeres módon csak bankok köthetnek, a kamatokon felül jutalékok is számíthatnak, míg a folyószámlaszerződések amelyeknek lényege a kölcsönös küldvényezéseken alapul, magánfelek között is létrejöhetnek és jutalék, valamint költségek felszámítása itt is megengedett. A hitelszolgáltatási szerződések lényege, hogy a bank kötelezi magát hitelnyújtásra meghatározott formában és bizonyos időre, amelyet a fél egyszerű, vagy részletekben vehet igénybe. Egyszerű hitelszolgáltatási szerződésről van szó akkor, ha a fél a hitelkeretet időközi visszafizetések nélkül veszi igénybe, folyószámlahitel esete forog fenn pedig akkor, ha a bank a hitelkeret változatlan fenntartása mellett időközi törlesztésekre módot nyújt. Utóbbi esetben a törvénynek a folyószámlákra vonatkozó rendelkezései is irányadók.

A hitelszolgáltatási és folyószámla szerződések között az a különbség áll fenn, hogy míg az előbbi egyoldalú, a másik kölcsönös műveleteken alapuló jogviszony, a hitelnyújtás feltételeként kötelezettség, a kölcsönös folyószámlaműveletek pedig feltételesek s ezeknél az adósi, vagy hitelezői jelleg csak a számlaegyenlegről tünik ki. Míg a hitelnyújtásnál az adós személyi, vagy tárgyi biztosítékot nyújt, addig a folyószámlaösszekötésnél a két fél azonos jogi helyzetből indul ki és más biztosíték, mint a kölcsönös bizalom, rendszerint nem látszik szükségesnek. E bizalom alapul az a joggyakorlat, hogy folyószámla a másik fél hozzájárulása nélkül át nem írható s az új törvény kiegészíti ezt azzal, hogy a folyószámlaösszekötés tartama alatt ív követelések le nem írhatók.

A folyószámlaösszekötés megszűnik: a) ha a szerződés lejárt, b) ha új terminus hiányában az egyik fél a számlának minden naptári negyedév végén történő lezárása előtt 15 nappal a másiknak felmond, c) ha az egyik fél csődbe kerül és d) ha az egyik fél elhal, vagy gondnokság alá kerül.

kül át nem írható s az új törvény kiegészíti ezt azzal, hogy a folyószámlaösszekötés tartama alatt ív követelések le nem írhatók.

A tenger ruhánóbombázói: a gyorsnaszádok

Milyen a nagyságuk, teherbíróképességük és fegyverzeteik

Napról-napra olvassuk a hadijelentésekben a gyorsnaszádok sikereit. A haditengerészet eme legkisebb harci egységei a mostani háborúban a La Manche-ban folytatott tengeri harcokban nagy szerephez jutottak és igen sok és jelentős sikert könyvelhetnek el maguknak. A gyorsnaszád öse a torpedónaszád. Kis, gyors, mozgékony egység, amelynek fegyvere a nagy robbanótöltettel ellátott torpedó és amely kis méreteinél fogva, igen nehezen ismerhető fel és így még nehezebben található el.

A világháborúban már szerepeltek motoros torpedónaszádok. Ezeket a németek a flandriai partokról a La Manche-ban, valamint a finn öbölben és a Riga körül lefolyt harcokban használták, míg az angolok a belga partokon, az olaszok pedig az Adriában vetették be sajátjait, első sorban tengeralfutókat eljén. Innen az olasz neve is e típusnak (MAS. Motoros anti-sommergibilij; tengeralfutó-elhárító motorcsónakok).

A mai gyorsnaszád vízkiszorítása 5 és 60 tonna között változik. Legjellemzőbb sajátosságai: igen kis mélyjárat (a hajó legfeljebb másfél méter mélyre merül a vízben) és igen nagy sebesség, lehetőleg úgy 50 csomó körül (1 csomó: 1 tengeri mérföld: 1852 méter).

Vegyük például az angol és német gyorsnaszádokat: az angol típus méretei: 20,7 méter hosszú, 4,5 méter széles, 1 méter mélyjárat; a német gyorsnaszád 28,3 méter hosszú és 62 tonna. A jugoszláv haditengerészet e hajói: 28 méter hosszúak, szélességük 4,3 méter és mélyjáratuk 1,5 méter. A hajók jegénysége 10 és 20 fő között változik, a német gyorsnaszádokon például 17 fő.

Torpedó lö a gyorsnaszád

A gyorsnaszádok feladatának megfelelően, legtöbb gondot a torpedó fegyverzetre fordították. Ha meggondoljuk, hogy egy modern torpedó legalább 5 méter hosszú, látjuk mindjárt, hogy e tekintélyes nagyságú lövedék elhelyezése az aránylag kisméretű hajón nem kis gondot okoz, annál is inkább, mert a célzás nagyon fontos. A forgatható torpedóvezető-csővek alkalmazása tehát „helyszűke miatt elmarad”. Általánosságban két torpedóvezetőcsövet építenek be mereven a hajóba és ezek egy kissé túlnyulnak a hajó orrán. A torpedó kilövéséhez az egész hajóval céloznak. Közvetlenül a torpedó kilövése után a hajó azonnal elfordul, hogy ne érje be saját torpedóját. A torpedó ugyanis sokkal kisebb sebességgel halad előre a vízben, mint a gyorsnaszád, amely ekkor különben is teljes sebességre kapcsol, hogy ellenfele tűzhatásköréből kijusson. Igen gyakran azonban csak egészen lassan közelíti meg áldozatát a gyorsnaszád, hogy a nagy sebességgel haladó naszád által vágott hullámok ne árulják el

Ennek alapján az, aki folyószámlán betéteket helyez el, vagy kölcsönt nyújt és nem köti ki a visszafizetés módját pénzét úgy kaphatja vissza, hogy a negyedévi zárlat előtt 15 nappal felmond.

Számos helyen követték azt a gyakorlatot, miszerint a számlát vezető fél a könyvkivonat beküldésével egyidőben kérte az egyenleg helyességének bizonyos idő alatt történő elismerését azzal, hogy az igazolás elmaradása hallgatólagos elismerést jelent. E hallgatólagos elismerés érvényét a törvény eddig sem ismerte, most pedig téves, vagy helytelen könyvelések reklamálására egy évi időt ad.

A bankokra nézve fontos rendelkezés az, hogy amennyiben az adós által nyújtott tárgyi biztosíték értékének egyharmadával csökken, a biztosítéknak két hónapon belül történő kiegészítését kérhetik. A bankok ezen érdekeiket eddig szerződésileg védtek de a gyakorlatban lényegesen rövidebb terminusok voltak. (Folytatjuk.)

jódo előtt. A hajó építésénél figyelemmel voltak a hajó tengerjáró képességére. Még közepes északi tengeri viharban is teljesen biztos a hajó a vízben. Mint említettük, a gyorsnaszád fegyverzete két torpedóvezetőcső. A német egységeken a torpedó átmérője 50 cm., az angoloké 45,6 cm. vagy 53,3 cm., az olaszoké 45 cm. Ezenkívül a repülőket eljén a hajó légvédelmi géppuskákat, vagy géppuskákat visz magával, így a német gyorsnaszád két 2 cm-es géppuskát, az angol ugyanezt, vagy egy 37 mm-es géppuskát és két géppuskát, az olasz szintén hasonló fegyverzetet.

A gyorsnaszádok sebessége

A szolgáltatásban levő gyorsnaszádok sebessége típusokként változik. A régebbi német S. 6—S. 37 hajók legnagyobb sebessége 36—40 csomó volt, az újabb egységek sebessége 45 csomó is van. Az angol gyorsnaszádok körülből ugyanilyen gyorsak. Az olasz haderő gyorsnaszádjai 50 csomó sebesség elérésére alkalmasak, vagyis óránként 93 kilométeres sebességgel szelik a habokat. Tudunk egy francia gyorsnaszádról, amely 55 csomó sebességet futott ki, ez több, mint 100 km. A hajókon Diesel-motorokat építenek be, mivel ezeknek az üzeme a legbiztosabb és leg gazdaságosabb.

A hajó tőrfojtának körülbelül a felét foglalják el a gépberendezések, a további tekintélyes rész esik az üzemenyagkészletre. A hajtórót a motorok a csavarokra viszik át. A gép kormányzása a csavarokkal történik, mert egy szellemes berendezéssel a kormány- és meghajtóberendezéseket egyesítik. Így a hajó kormányzása jóval gyorsabb, mint ha kormánylapátot használnának e célra.

Igen kis mélyjáratánál fogva a gyorsnaszád aknamezők felett is át tud haladni, tehát a La Manche-csatornában s a Themse torkolatában való harcokra igen alkalmas.

1917 augusztus 22-én éjjel a flandriai sik tengerpart nyújtotta terepnehézségek ellenére sikerült angol gyorsnaszádoknak Doverből Zebrüggére eljutni, hogy német rombolók ellen támadást intézzenek. A sötétségben azonban nem tudták pontosan kivenni a hajók körvonalait és csak a móló találták el. Pontosan egy évvel később német gyorsnaszádok holdvilágos éjjel Dünkirchen előtt sikeres támadást intéztek három angol romboló ellen.

A La Manche-csatornában való tengeri hadviselésre a gyorsnaszádok igen megfelelőek, mert az előforduló távolságok kicsinyek és a megfigyelő szolgálattal is jól működhetnek össze. Támpontonként az egész kontinentális csatornapart nagyon felhasználható.

A német légi erők és haditengerészet Anglia elleni küzdeelmében a gyorsnaszádoknak igen nagy szerep jut.

CORSO nyáron is a legnagyobb sláserkei hozzá.

3, 5, 7, 15, 9.15

II. Tilos a szerelem

Hans Moser, Carola Höhn, Wolf Albaum Betty

I. Hazatérés

ZARAH LEANDER

468 sz. U F A h i r a d ó

Mozduló mumia-kéz és más egyiptomi rejtélyek

meglejtésén löpreng Londonban Mr. Rawlings, aki tudja, hogy hány embert öltek meg eddig rég meghalt

Iáraók évezredes átkai...

Az elmúlt héten pár délelőttöt a British Museum könyvtárában töltöttem. Ez a hatalmas terem maradt nyitva egyedül a világ legnagyobb muzeumból, a kincseket már a háború kitörésekor ládába csomagolták és elszállították „valahová Angliába” s a Montague House százötven szobája ma zárva van.

A könyvtár óriási kőralaku terme nem sokat változott. A kényelmes viktoriánus bőrszékek a régiiek, a középen az emelvényen cillinderrel a fejen ott ült Mr. Burton, az igazgatóúr, az egyik asztal mellett az az öreg francia pap, aki 1927-ben, amikor legelőször láttam, egy egyházi szótár „H” betűjénél tartott (most a „P” betűnél tart), egy másik asztalnál ugyanaz a néger agastyán ugyanazzal a fekete taft-sapkával a fején, amelyben diákkoromban megismertem.

Es ni, az egyik szomszédom most is az egyiptomi „Halottaskönyv” hatalmas oldalain nézegeti a hieroglifákat, mint akkoriban a könyv azonos, de az olvasó nem. Diákkoromban ezt a könyvet egy fiatal spanyol egyiptológus böngészgette. A jelenlegi olvasó már túljár élete delén és angol.

A mumia megmozdul

— A szokás hatalma — magyarázta Mr. Rawlings. — Annnyira megszoktam a mumiákat, hogy meg sem tudnék lenni nélküjök. Pár év múlva persze nyugdíjba megyek, erre számítottam is. Még arra is számítottam, hogy meghalok, csak arra nem, hogy munkanélküli legyek.

— De hiszen a fizetését megkapja.

— Hogyne — felel Mr. Rawlings kissé megsértve, hogy ilyen anvagias térre viszem át a beszélgetést, de nem erről van szó. Sir Nem éhietem ki magam harminc év alatt, nagyon megszerettem a mesterségemet.

— Nem mindig rajongtam érte ennyire, mondhatom — mondja később. — Az első hónapokban emlékszem, sokat bosszantottak barátaim, hogy a mumiákra vigvázok, meg aztán jött a nagy lejtés.

— Ez még az első években történt — mondja. — Emlékszem, ragyogó nyári délelőtt volt s én ott ültem a második számú egyiptomi teremben a kis székemen. Nem is voltam egyedül, mert volt vagy két-három látogató. Ismeri, Sir a Thu-Thu mumiát? Nem? Thu-Thu egyiptomi írnok felesége volt (a férje is nálunk van). Elég az hozzá, hogy ülök a széken és elnézem az egyiptomi asszony mumiáját. Egyszer csak azon veszem magam észre, hogy nem bírom levenni róla a szemem.

Aztán... komolyan azt hittem megbolondulok, az egyik ujjam megmozdult. Később a keze is... Elordítottam magam s utána el is álltam. Kórházba kerültem, de mikor kimentek, rögtön visszatértem a mumiákhoz.

Azóta harminc év telt el és semmi kincsért nem volnék hajlandó foglalkozást cserélni.

Egyiptomi rejtélyek és babonák

Mr. Rawlings nem látszik képzeltető, ijedős embernek. Meg aztán az eset fényes nappal történt, nem „kisérteties”, borongó novemberi délutánon s nem is volt egyedül...

— Nem vagyok babonás — mondja, amikor tovább beszélgetünk az esetről. Az egyiptomi dolgokkal kapcsolatban tudnivaló, azt hiszem, hogy mindaz amit „babonának” hiszünk, nem más mint megfejtethetetlen titok.

— A Carnarvon-esetre gondol? — kérdelem, — amikor egymásután pusztultak el a legmegfejtethetlenebb módon mindazok, akik megbolygatták Tutankhamen piramisát?

— Nemcsak arra, A Carnarvon-rejtély az egyiptológusok számára nem újság, csak megfozhatalan és megdöbbentő megisméltődése az elsőnek illetve annak, amit elsőnek hiszünk. Ez a kilencvenes években történt. Négy angol Luxorbán megvásárolt egy mumiát.

... melyre egy szép asszony arca volt festve. Az egyike pár nap múlva holtan találták, a másodikat pár hónap múlva vadászaton halálos baleset érte, a harmadik súlyosan beteg lett, a negyedik tönkrement és fölbőltötte magát. Mindez egy éven belül. Ez a negyedik volt a koporsó tulajdonosa, amelyet most már a növénye örökölt. Az asszony babonás lévén azonban el akarta adni, de előbb lefényképezte.

Angol, ezt rögtön meg lehet állapítani, méghozzá nem is tudóstípus, Nyugalmasított gárdista-örmes ternek látszik, aki most bizonyára portás Valami üzletházban, vagy minisztériumban.

— Nem mondhatnám hogy éppen egyiptológus lennék — mondja szomszédom pár perc múlva, miután a kért könyvekre való várakozás unalmában elég átlátszó ürüggyel megszólítottam — de azért értek valamit hozzá. A világháború előtt Egyiptomban szolgáltam a Goldstream testőrökkel. (Jó detektív lennék!) Akkor persze még nem gondoltam, hogy egész életemben egyiptomi dolgok között fogok élni.

En vagyok ugyanis az első és a második egyiptomi szoba őre itt a muzeumban.

— teszi hozzá kis büszkeséggel, amelybe szomorú lemondás vegyül. A szomorúság oka az, hogy az első és második egyiptomi termet, a többi öt egyiptomival és száznegyvenhárom más teremmel együtt bezárták és Albert Rawlings, egy egyiptomi herceg, egy görög kereskedő és más egyiptomi polgárok holttesteinek londoni őre kényszerű szabadságon van.

A fényképész pár nap múlva meghalt.

A koporsó ezután idekerült a muzeumba, ahol Mr. Armstrong vizsgálja meg. Akkor kerültem ide, Mr. Armstrongot két héttel később elűtötte a villanyos meghalt.

— Tessék, — mondja Mr. Rawlings — Ugyanaz, mint a Carnarvon-eset harminc évvel később. Egy kivétellel mindenki meghalt, akinek a mumiához valami köze volt mégpedig hirtelen és erőszakos halállal.

— De itt van például a Segato-eset — folytatja, — Segato olasz egyiptológus volt, aki évtizedekig kutatott a mumiák titkait és éveket töltött Egyiptomban. Azzal tért vissza, hogy megtalálta a titkot. Ez azonban sohasem derült ki, mert a tudós három nappal később meghalt.

— A mai tudósok erre azt mondják: véletlen — mondja Mr. Rawlings gúnyosan. — Ezt nagyon kényelmes dolog mondani, de a világon semmi meg nem magyaráz. Az, amit dr. Andrews ír a mumiákról, megértem mert tiszta beszéd. Azt írja, hogy mumiához hozzányúlni mindig veszélyes dolog. A mérgek miatt tudnivaló. Ugyebár jelszik tudni, hogy az egyiptomiak azért igyekeztek a holttesteket az enyészettől megóvni, mert a vallásuk azt tanította, hogy ily módon biztosítani lehet a túlvilágba való bejutást a halott számára. Erre a célra nagyjából tudjuk, hogy aszfaltot, illetve bitumént, mézget és nátronokat használtak. Használtak azonban mérgeket is és ezekről ma még keveset tudunk. De tudjuk hogy használtak mérgeket is...

— A mérgeztörténet azonban csak egyes dolgokat magyaráz meg. — folytatta Mr. Rawlings és a pozitívizmus oldaláról megint átkalandoz a metafizikai partokra. Nem magyarázza meg például a Carnarvon-esetet sem. A lordot magát egy mérges légyecskéje ölte meg. Jó, nem mondom, ilyesmivel másokkal is megtörténik, de nyomban utána elpusztult mindenki aki a mumiához nyúlt, kivéve Mr. Cartert aki aztán megírta Tutankhamen piramisá felfedezése történetét. Meg aztán tudjuk, hogy a piramisban ott volt az átkot tartalmazó felírás: „Atok arra, aki megháborítja nyugalmam”, satöbbi... Mit ér, kérem a tudomány? — mondja Mr. Rawlings. — a szellemiség görgeje! szemből. Röntgennel megállapították, hogy a fiatal fáraó tüdővérszében halt meg s hogy egy foga be volt tömve. Mindez szép de magyarázza egyszerűen azt meg valaki, hogy miért pusztult el majdnem mindenki, aki a mumiához hozzányúlt? Nem. Ezek nem olyan könyvnyi dolgok — teszi hozzá mosolyogva, aztán így folytatja: — Talán éppen ezek a titokzatos körülmények azok, amik annyira vonzóvá teszik számomra a mesterségem, mert tessék elhinni

nincs szebb dolog az egyiptológiánál.

A szolgál megérkezik a könyveimmel. Elköszönök Mr. Rawlingstól, aki ismét belemerül a Halottaskönyv fekete hieroglifáiba, én pedig elgondolkozom. „A boldogsághoz néha nem kell más mint egy jó rögeszme” — jut eszembe. Aztán pár pillanat múlva egy másik: „Sok dolgok vannak az égen és földön. Horacio...”

Ugy érzem, az utóbbi inkább ideillik. B. A.

HIREK

A francia nők ismét szépek akarnak lenni

Egyik, Clermont-Ferrandban megjelent hetilap érdekes cikkeket közöl az ultraédes Párisról, amelyben megállapítja, hogy a francia főváros ismét lassan vissza szanyeri békebeli képét:

Páris újból — csaknem ismét Páris... — írja a lap. — Mindenesetre nyári Páris, amit felélelt a párisi nők kecsessége és búbája.

Igen, a párisi nők visszatérnek.

Es mi az első gondjuk? — kérdezzük — ha visszajönnek a nyári üdülésből, vagy a menekülésből? — Meglátogatják a fodrászukat.

Nagyon sok fodrász-szalont kinyitottak. Figaro felhívta az immár felalacsonyodó vált sító papírfodrászokat, amelyek miatt a kirakatok viaszhővel azt hívték, hogy fogházban vannak. A kifogástalan ürtök, a remek frizurák újból készülnek... A fodrászoknak sok a dolguk.

— Tegnap esztámtam az első tartós hullámvasítást. — mondja Párisban a fodrász. — El sem képzelek, milyen örömeim dolgoztam, mert nemcsak pénzkeresés ez hanem kedvező előjel is...

— Az első lel a betegségről, hogy már jobban van: szentíteni szeretné magát, Párisba és Franciaországba ismét visszatér az élet, hiszen a nők már ismét szépek akarnak lenni.

Ugyanez állapítható meg a kirakatoknál, amelyekben élénkzöld, sötét piros, sötét az üszí dívattermékek pompáznak csodálatos színekben. Mészszíri olyanok tűnnek ezek a kirakatok, mint a virágos rét.

Két fiatal nő simogat egy ruhát az üzletben — egymás között tanácskoznak és vásárolnak. Nemcsak a ruhát vizsgál magukkal, de az örmöt is hogy tetsze, mi fognak az új kollekcióban.

Megnyitnak a virágkereskedések is. A virágokat újból árusítják. — a nők hódolnak az örök párisi tavagok is visszanyerték a régi életkedvet.

A párisi nő visszatért... És körülötte sok új ipar életre kel.

— AZ ARADI RENDELŐSÉG KATONAÜGYVOSZTÁ, LYA felhívja mindazokat, akik katonakönyvekben egy csillagos BS 3 jelzésű nyros behívóparancssal rendelkeznek és a 96-os gyalogezredhez tartoznak azonnali jelentkezésnek ezredüknél, hasonlóképpen azonnal jelentkezni kötelesek a 85-ös gyalogezredhez tartozók, akiknek nyros parancsukon AT 3 jelzés van.

— ARAMSZÜNETELES. Vasárnap reggel 7-től déli 12-ig kedvező idő esetén a Vajacp-úton, a környező utcákban az állomásig, Ségában, Buzsákbán, Gájban, Gradistén, Pécska, Sajtény és Kürtös községekben szünetel az áramszolgáltatás.

— A zárdai római katolikus óvoda kibővül és ezért minden magyar jelentkezőt felvesszünk. Valláskülönbség nélkül.

— Epstein Tibor hegedűművész áradásait szeptember 1-én ismét megkezd. Jelentkezések: Str. I. G. Duca 15. Tel.: 17-80.

— Az inasiskolába való beiratkozások további sorrendje. Tegnap délutánunkban szeptember 4-én közzöltük a beiratkozásokat. Csütörtöktől kezdődőleg az alábbi a sorrend: Csütörtökön szeptember 6-odiken 8-tól 12-ig és 16-tól 19-ig: Nikkelsz. fénvész, optikus, ortopéd-mechanikus részled, patkógyártó szövőész, vasasztergályos, bádigos, nyomdász nyomdász, mechanikus, szerszámcsészőműves és mechanikus, közdörüs vas-, réz- és beüdtető-anonok Pénteken, szeptember hatodikán reggel 8-tól déli 12-ig és délután 16-tól 19-ig a butorasztalos, építészasztalos, mechanikus, asztalos kerékgyártó, bogár, faasztalgépiós, faszobrász mintázó áca kőműves, beütfestő, kávéház, kerámia, kőfaragó, aszfaltos, c'pész, esztadia, tűmár, férfiszabó nőiszabó, szücs, sapkás, szilgyaró, kesztyűs és könyvkötő inasok. Szombaton szeptember 7-én 8 és 13 óra között: kereskedőinasok, pincér, pék, boltos borbély fodrászinasok és a fel nem sorolt mesterségek tanoncái. Hétfőn reggel nyolckor kezdődik az első, második és harmadik osztályos növendékek beülvizsgálja. Kedden reggel nyolckor lesz a felvételi a második osztályba. Szerdán reggel nyolckor lesz a tuisbusban hiányzó növendékek előlépte-ési vizsgálja (examen de promovare) Csütörtökön reggel nyolckor kezdődik a szeptemberi szesszió felvételi vizsgájának román nyelvből és műszaki rajzból való írásbelie. Vasárnap, szeptember 15-én délelőtt 9 órakor lesz az 1940-41-es iskolaév megnyitása. Azok az inasok, akik még nem voltak az iskola tanulói, a beiratáskor magukkal kell hogy hozzák születési bizonyítványukat, inas-szerződésüket. A már beiratott inasok magukkal kell, hogy hozzák az előző iskolai évi ellenőrző könyvecskéjüket. A beiratások alkalmával 300 lejt kell fizetni iskolai és látogatási illetékek címén.

FORUM nyáron is na v filmeket játszik.

I. Visszaszerzett boldogság

JOAN BENNETT és HENRY FONDA-val

Uj 469 számú UFA hirdó. — Előadások: 6, 7, 15, és 180-kor. — 3 kor matiné

Ma szenzaciós kettős műsor!

II. Gyilkosság a Broadwayon

Izgalmas detektívfilm Charlie Chan-al a főszerepben

ADJUNK elhasznált, felesleges női ruhákat és harisnyákat a Magyar Népközösség szövészeti tanfolyamára melyből szőnyegeket, különböző értékes árukat készítenek a karácsonyi vásárra. — Segítsük ezzel is a nélkülözőket! — Adományokat átvesz a Központi Iroda Aradon, Iosif Vulcan ucca 12. szám.

Svédország olaj és benzin nélkül

250 ezer személy- és teherautó állott le — Faszénbrikett-hajtásra szerelik át a gépkocsikat

Stockholm. A mai modern időknek egyik legjellegzetes szimptomája az, hogy az egyre fokozódó iparosodás — a szinte szemeink előtt lezajló villámgyorsaságu technikai fejlődés olyan nyersanyagfogyasztást idéz elő, amelyet csak a csúcspontjára emelt termelés képes kielégíteni. A jelenlegi háborús állapot óriási igényeket támaszt különösen a fémiparban, széntermelésben és olajtermelésben, nem is beszélve a számtalan mezőgazdasági nyersanyagról s a háború egyik legnagyobb előidézője éppen a nyersanyagforrások egyenletlen birtoklása volt. Hogy milyen rendkívüli fontossága van ezeknek a problémáknak a napjainkban dúló fegyveres összecsapásban, mutatja az a tény is, hogy a küzdőfelek egymás kölcsönös blokádjá helyezésére törekednek, miután tudják, hogy az a fél, amelynek készletei hamarabb kimerülnek, marad legyőzve a porondon. Azonban természetesen az is, hogy nemcsak a háborús hatálmaknak van fenti nyersanyagokra szüksége; minden ország, legyen az kicsi, vagy nagy, egyaránt rájuk van utalva s nélkülük az egész gazdasági gépezet megállana. Különösen vonatkozik ez az iparilag fejlett országokra, amelyek a nyersanyagok hiányának esetére fokozott mértékben reagálnak.

Az olaj- és benzinszállítások kérdése az ország életében

Ami az ország szénellátását illeti, ez nem olyan szörnyű csapás. Ha a kitünő angol szén el is maradt. Németország továbbra is képes volt a szükségletet fedezni, ha nem is mulasztotta el élelmes kereskedő módjára kihasználni a konkurrenciamenteséget, amennyiben emelte az árakat. Ezzel szemben azonban az olaj és benzinszállítások elmaradása bémítólólag hatott az ország gazdasági életére. A gondoknak a fele sem volt tréfa, sürgősen utána kellett nézni valami kényszermegoldásnak. Az ország szerencsére még idejében elég nagy mennyiségeket raktározott fel. Ezeket a készleteket be kellett osztani a lehető leghosszabb időre s egyben minden olyan felhasználást beszüntetni, amely nem áll produkció céljok szolgálatában. Szomorú napok virradtak a személyautó tulajdonosokra, valamint a motorcsónakbirtokosokra. Kétség kívül (pl. orvosok, stb.) le kellett köcsijáikat, illetve csónakjaikat állítani s a teherközlekedésre, valamint ipari s egyéb célokra szükséges olaj és benzinnel ellátásukat nagyon óvatossággal, jegyrendszer segítségével jutottak illetékes kezekbe.

A gázzal hajtott gépkocsik jelentősége

A helyzet egy árnyalattal javult, midőn a finnországi Petsamo egész éven át jégmentes északi jégstengeri kikötője révén sikerült annak a lehetőségét megteremteni, hogy Amerikából olajat és benzint lehessen kapni, azonban ez az összeköttetés is veszélyeztetett s amellett Petsamóból nem vezet délre vasút, úgyhogy csak teherautókon lehet az árut elszállítani, ami rendkívül drága vállalkozás. Ezenkívül megindultak a kereskedelmi tárgyalások Oroszországgal is, de ezekről sem lehet nagyobb mennyiségeket várni s csak optimista számításal lehet beszélni, hogy a Petsamon és Oroszországból jövő olaj és benzinküldemények elégségesek lesznek a svéd iparban. A közlekedés lebonyolítására már nem jut anyag. Új megoldást kellett a forgalom lebonyolítására kitalálni s ez sikerült is.

Egy kiváló svéd szakember, Svedlund, már évek óta, függetlenül a jelenlegi benzinhiánytól, foglalkozott a gázzal hajtott gépkocsik lehetőségével s e téren olyan kitünő eredményeket ért el, hogy külföldön nemcsak felfigyeltek rá, de számos államban meg is vásárolták szabadalmát. Ez a találmány olyan gázgenerátorokon alapul, amelyek faszénrel kell táplálni. A készüléket be lehet építeni az autóra, még pedig részben hátra, de a dolgozást úgy is megoldani hogy egy kis egy-

Svédország Európa egyik legfejlettebb ipari államai közé tartozik. Fejlett fémiparától főként a rendkívül értékes vasérc termelést kell kiemelni, amely részben az országban kerül feldolgozásra s rengeteg ipartelepét és gyárat foglalkoztat. A „svéd acél” világhíres, emellett azonban számtalan más fontos iparág is van, mint például a fa, papír, textil, gép, villany és egyéb ipar. A magas ipari fejlettség és az ország gazdagsága a közlekedésre is serkentőleg hatott; így van az, hogy a háború kitörésének pillanatában a kitünő vasúttal kívül, jobb, mint 250 ezer autó szeltek keresztül-kasul a svéd országútiakat, azonkívül, hogy élénk hajóközlekedés is volt. Az országnak csupán jelentéktelen olajtermelése és kevés szene van, ez utóbbi csak a szükséglet egyharmadát képes fedezni, míg előbbinél komoly mennyiségekről beszélni sem lehet. Két ilyen fontos nyersanyag hiánya, tetéve bizonyos mezőgazdasági termékek hiányával komoly nehézségeket jelent, mihelyt zavarok jelentkeznek az import körül. A háború elején csak átmeneti bajokat okozott, Dánia és Norvégia megszállásának pillanatától fogva azonban rendkívül kritikusá vált a helyzet. Angliából és a tengerentúlról minden import megszűnt.

kerékű pótkocsit kapcsolnak a gépkocsikhoz. Egész Svédországban nap-nap után több ilyen „gengázautó” lehet látni s azonkívül a városokban, illetve vidéken is rendkívül sűrű autóközlekedés is mind jobban érte az új rendszerre rendezkedik be.

Azonban Svenlund nem elégedett meg ezzel. Sikerült olyan készüléket is konstruálnia, amelyet fagáz hajt, sokszor olcsó hulladékfa is megfelel, ami az autóközlekedés átalakulására további összefonozást adott. A fejlődés itt sem állt meg. Már évek óta foglalkoztak a kutatók számos államban a faszén anyagának összesűrűsítésével, briketté szajtolásával, amely szállítás és csomagolás szempontjából jóval célszerűbb a túlnagy helyet elfoglaló egyszerű faszénrel szemben s a nedvességnel is jobban ellenáll. Számos német szabadalom volt ezen a téren s most Svédországban is akadt számos szakember, akik szép eredményeket értek el. Egy kiváló mérnök Tor Brunberg állt most elő nagyszérien használható faszénbrikettel, azután nagy reményeket fűznek az ugynevezett „likalij” faszénbrikettre, amely szintén a legjobb eredményekkel kecsegtet. Egy másik szakember, Svensen, „svensin” néven olyan anyagot készített, amely a faszénrel keverve, azt lényegesen nagyobb hatóerejűvé teszi. A végén már megjelennek a karbidautók is s ma már kísérleteznek tözeggel hajtható gépkocsik gyártásával is. Hogy teljes legyen a kép az ASEA és VOLVO nagyvállalatok most próbálnak ki tökéletesített villanyautótipusokat s remélik, hogy rövidesen megjelennek a piacon, villanyhajtású személy és teherautóikkal, sőt autóbusszakkal.

Ha a fejlődés iránya nem változik, Svédország és sok más állam utjain rövidesen a „benzinmentes” autók százai fognak száguldani. (B. Z.)

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetetlen, tragikus elhunyt férjem temetésén résztvettek, jágdalmamban mellettem voltak, ezúton mondok hálás köszönetet

Özv. Lintinger Kálmáné.

SPORT

100 méter 10 mp. alatt!

Moszkvai jelentés szerint Galovszki, a kitünő szovjet vágó 100 méteres síkfutásban 10 mp. idővel új világcsúcst állított fel. Az eredmény annyira jó, hogy fenntartással kell fogadni. Az eddigi világrekordot 10.2 mp.-ce! az amerikai Owens tartja.

A német válogatott atlétacsapat

A szeptember 7. és 8. napjain Bucarestben rendezendő német-román atlétikai viadalra Németország a következő csapatot küldi: 100 m.: Seyritz (Bécs). Fehrmann (Hamburg). 200 m.: ugyanazok. 400 m.: Lorenz (Augsburg). Janisch (Bécs). 800 m.: Eichberger (Bécs). Lorenz (Augsburg). 1500 m.: Eichberger (Bécs). Schneider (Insbruck). 5000 m.: Muschik (Bécs). Eberhardt (Bécs). 110 m. gát: Wagner (Berlin). Huhle (München). Suly: Wotapek (Bécs). Marktaner (Stuttgart). Diszkosz: ugyanazok. Gerely: Pektor (Bécs). Bucher (Bécs). Kalapács: Mayr (München). Kohlsmann (Berlin). Magas: Schlegel (Berlin). Flachberger (Salzburg). Távol: Janisch (Bécs). Gruber (Bécs). Hármass: Huhle (München). Rapp (Bécs). Rud: Schöber (Grác). Magas: Gruber, Seyferritz, Leitner, Fehrmann. 4x100: Gruber, Seyferritz, Leitner, Fehrmann. 4x400: Janisch, Eichberger, Fehrmann, Lorenz.

A német csapat három legjobb embere két ségtelenül Eichberger (1 p. 52 mp. 800-on és 3 p. 52 mp. 1500-on a legjobb ideje). Wotapek (48-37 méterrel nverte a német diszkoszvető bajnokságot) és Pektor (60 méteren felül dobja a gerelyt).

csar ugy Kapaból!

A Bucarestben vendégszerelő német válogatott atléta csapat a román-német mérkőzés után újabb meghívást kapott: szeptember 28-29-én Görögországban vendégszerelőnek a német atléták.

A Ripensia és a Venus már össze is állították csapataikat a vasárnapi mérkőzésre: Venus: David — Sfera, Negrescu — Demetrovici, Juhász, Lunas (Brandabura) — Ene, Ploesteanu, Humis, Bodola, Iordacho. Ripensia: Pavlovici — Oprian, Agner — Simatoc, Kortmány, Kovács — Bindea, Mioc, Markstein, Voda, Dobay.

Moszkvában a leningrádi Shishin súlyemelő bajnok az egykaru lökésben 108,20 kg.-os eredményt ért el, ami a jelenleg leálló világcsúcsnál jobb teljesítmény.

O Szigoru fegyelmi ítéletek Magyarországon. A magyar nemzeti bajnokság fegyelmi egyesbirója rendkívül szigorú ítéleteket hozott kiállított játékosok ügyében. Rójakot, a Kispest közpofedezetét és Kisuczkit, a Szeged FC csatárát 1941. február 1-ig tiltották el a játéktól. Utóbbit még 100 pengő megfizetésére is kötelezték.

O A lemergi Hebda nyerte a szovjet teniszbajnokságot, melyet Moszkvában rendeztek. Hebda többszörös lengyel bajnok volt.

O Vidor a WMFC-ben. Vidor, az MTK jóképességű csatárjátékosa a csepeli WMFC-be gravitál és a játékos átvétele érdekében a tárgyalások máris előrehaladtak. Lehetséges, hogy Vidor már szerepel is vasárnap a Törekvés elleni bajnoki mérkőzésen és pedig a jobbszélső posztján.

KOZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Hozzájárult a szeszmonopol vezérigazgatósága az aradhegyaljai szőlősgazdák adócsökkentéséhez

Bizottságok állapítják meg az elszenvedett károkat

Az Aradi Közlöny annak idején megemlékezett arról a mozgalomról, amely azt célozta, hogy a peronoszpora következtében súlyos károkat szenvedett gazdák részére adócsökkentést biztosítsanak. Ennek az emlékiratnak eredményeképpen a szeszmonopol vezérigazgatósága 1940. szám alatt rendelkezést intézett az aradi kivetési pénzügyigazgatósághoz, amelyvel közölte, hogy a fenti kéréshez a szeszmonopol vezérigazgatósága hozzájárul. A rendelkezés értelmében felszólítják az érdeelt szőlősgazdákat, hogy a hektáronként fizetendő illeték mérséklése érdekében egyéni kérvényeket intézzenek a kivetési pénzügyigazgatóságához. Ezekben a kérvényekben fel kell tüntetni a

szőlő területét valamint azt is, hogy a szőlő tulajdonosa milyen kárt szenvedett és hogy a kárt mi okozta. A kérvények alapján a pénzügyigazgatóság közegei helyszíni vizsgálatot tartanak annak megállapítása végett, hogy milyen nagy a kérdéses szőlő területe, mi idézte elő a kárt biztosítva volt-e a szőlő részben, vagy egészben, a kárt szenvedett rész meghaladja-e a szőlő területének felét, végül pedig, hogy a szőlőbirtokos megmunkálta-e idejében és szabályszerűen a szőlőt. Mindezekről a megállapításokról legközelebbi készítenek, amelyet a szeszmonopol vezérigazgatóságához továbbítanak a kérvénnyel együtt.

A délkeleteurópai terméshelyzet

Az „Argus” című román gazdasági napilap „A délkeleteurópai terméshelyzet” című érdekes cikket közöl, amelyet a következőkben ismertetünk:

Jobb időjárásnak örvendő években ilyenkor a gabonatermés eredménye — elsősorban természetesen a búzáé, mely a legfontosabb — általában már tisztán látszik. Ezalkalommal azonban még augusztus vége is kemény munkában találta a földművelőket. Az előjelentésekből azonban a szükséges következtetéseket mégis le lehet vonni a jövőbeli általános gazdasági politikát, különösen pedig az önellátás kérdését illetően.

A gazdasági termékek mennyiségcsökkenésének okai

A kéznél levő kimutatások alapján megállapíthatjuk, hogy az idei búzatermés jóval az elmúlt esztendő eredményei mögött marad, amelyek tudvaleg a legkiválóbbak voltak. Nem annyira az idő azonban, mint a földmunkások más köteletségének teljesítése okozta elsősorban ezt a sajnálatos gazdasági helyzetet, mert így a földek Délkeleteurópának csak nem minden álamában dolgozó kezek nélkül maradtak.

Mindenek ellenére Romániában a kukoricával bevetett földek 4.9—5.2 millió hektárral gvarapodtak.

Bulgáriában nem nagy a termés hiány, még sem tudják majd csak a belfogyasztást fedezni. A kiviteli lehetőségek rendkívül kétségesek, alig van rá kilátás. A tavalyi 28 millió métermázsányi búzatermés most alig 20 millióra esett. Jugoszláviában az ország gabonaszükségletét is csak beosztással tudják fedezni, míg az elmúlt esztendőben tekintélyes gabonamennyiségeket juttattak a külföld számára is.

A Balkán-államok gazdasági tartalékai

Ez a helyzet azonban nem adhat komoly aggodalomra okot, amennyiben a balkáni országok a múlt évek gabonakészletét nem emésztették föl, úgy hogy az esetleg támadó hiányokat könnyűszerrel pótolni tudják.

A római Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint, Délkeleteurópa államai februárban 30 millió métermázsas búzákészlet fölött rendelkeztek. Törökországból érkezett hírek arról beszélnek, hogy ott az elmúlt év búzatermés-eredményével szemben az ezévi termés kétszeresen fölülmulja az eddigi esztendő eredményét.

A román gazdasági termékek értékesítésének politikáját Gh. N. Leon miniszter fektette le a múltban alapvető módon.

Jugoszláviában ugrásszerűen emelkedtek föl a gabonák, de a termelők a jelenleg 230 dináros árral sincsenek megelégedve.

Bulgáriában rendkívül nagy a gabona ár-

emelkedése, amennyiben a buza új ára a régi 3.50 léváról 4.30 lévára szökött.

Romániában korlátozások történtek a további áremelkedés s az életheletőség megdrágulásának meggátolására. Örvendéses esemény, hogy a Balkán-államok között egységes gazdasági felfogás alakult ki, amelyet mezőgazdasági téren az életbeléptetett, hasonló intézkedések bizonyítanak.

= A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai (107 százalékos felárral): Dollár 211.65—217.97, font 851.80—877.37, palesztinai font 852.84—878.40 egyiptomi font 873.54—899.73, svájci frank 47.92—49.37, 38 százalékos felárral: Font 567.87—584.91, svájci frank 31.94—32.59 francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz lira 7.17—8.25—9.50, pengő 26.50—27, cseh korona 4.68—4.70, szlovákkorona 4.68—4.70, török lira 92—dinar 2.898—3.05. A szabadforgalmi devizahivatal árfolyamai: (70 százalékos kvóták). Angol font 973.50, palesztinai font 974.50, egyiptomi font 997.50, dollár 241.90, svájci frank 55.15, francia frank 5.50, svéd korona 57.71, török lira 192, angol font 40 százalékos kvóta 1023, angol font, 20 százalékos kvóta 1078. A B) lista kompenzációs árfolyamai: font, angol árúkra 1000, font angol gyarmatok árúira 990.

= FIZETNI KELL A VÁROSI ÉRTÉKILLETÉK UTÁN IS A 2 SZÁZALÉKOS NEMZETVÉDELMI ADÓT. A pénzügyminisztérium rendelkezés: adott ki, amelynek értelmében a városok által behaltott ad valorem-illeték után is fizetni kell a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket, mert ez is olyan költség, amely az áru árához hozzászámítandó. Az összes kereskedők és iparvállalatok kötelesek tehát az árúknak a városba való behozatala után a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket leróni a számlákra az ad valorem-illeték után és erről a számlán külön megjelvezést kell tenniük.

Hétfői árak. A pénteki aradi hétfői piac alkalmából nagyobb felhozatal mutatkozott. Az árak a következőképpen alakultak: Zöldségpiac: Hegyes zöldpaprika 3 darab 2 lei föltenivaló zöldpaprika darabja egy lei volt. Tök darabja 3—5, kelvirág 3—4, kékparadicsom 3—4, retek darabja 1, fejeskáposzta 1 uborka száza 30—60 lei volt. Burgonya kilója 4—5, hagyma 4—5, gomba 50, zöldbab 5—10, fehérbab 18—20 paradicsom 8—10, spenót 5, savanyított káposzta 12 lei különként. Zöldség 3, petrezselyem 3 lei volt kötegenként. Tejtérmékek: Tejtúró 16—20 juhtúró 48—56, vaj 140 lei volt különként, tej 7, tejfél 40—50, oltott-tej 20 lei volt literenként, tojás darabja 2—2.30 lei. Gyümölcspiac: Ringióta 30, alma 14, héjas-dió 24 díobél 70—80, körte 20—40, őszibarack 35, szőlő 35 lei különként, görögdió darabja 5—40 sárgadió 4—15 lei darabonként. Baromfi: Tyúk 120, kővér liba 750—800, sovány liba 250—300, kővér kacska 200—300, sovány kacska 60—120, csirke 40—120 lei volt párónként.

= 161 kilogrammal gvarapodott a Jegybank aranykészlete az augusztusi médió napjaiban. A Banca Nazionale most jele közé az augusztus 17-i hetikimutatását amely szerint az augusztusi médió napjaiban az aranybányák 161,28 kg. szinaranyat szolgáltattak be a Jegybankhoz, 37,094,814 lei értékben, amellyel az ércfedezet összege 31 milliárd 816 millió 209,715 leire emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 47,5 millióval 59 milliárd 321,948,355 leire csökkent míg a hátra szóló kötelezettségek (gírőszámlák) végösszege 143 millióval emelkedett, vagyis a bruttó bankjegyforgalom emelkedett 95,5 millió lei. A fedezeti arány alig változott és 43,47 százalék. A kereskedelmi váltóárca 102,5 millióval 18 milliárd 973,673,904 leire emelkedett, a lombardhielyek összege 98 millióval 5 milliárd 618,915,239 leire csökkent. A magángírőszámlák egyenlege 249,5 millióval 8 milliárd 724,376,928 leire csökkent.

Megszüntették a zab, árpa, napraforgómag, valamint a fűrészarúk kiviteli vámját

A Monitorul Oficial augusztus 28-iki száma rendeletét közöl, amelynek értelmében hatálytalanítják az árpára, zabra, napraforgómagra, fenyőrönkökre, tölgyrönkökre, valamint a faragott fára, az 1940. február 10-iki Monitorul Oficial-ban megjelent rendelkezés értelmében eddig érvényben volt kiviteli vámot. Ezen áruk esetében az emített rendelkezés előtt érvényben volt kiviteli illetéket vetik ki.

= Tizenhét leire emelkedett a fehérkenyér ára Temesváron. A fehér kenyér ára Temesváron különként tizenhét leire emelkedett vagyis egy hét alatt két leiel emelkedett, amire még nem volt példa. A pékek és malmok szerint a liszt rendkívül drágasága következtében ez az ár sem tartható sokáig. Tekintettel arra, hogy a gyors áremelkedés háttérében a lelek szerint üzérkedési törekvések húzódnak meg. Temesvár város vezetésége azzal a tervvel foglalkozik, hogy a fehér kenyeret is maximálja.

= Mérnökök és építésszek nem tekinthetők kisiparosoknak. Az aradi munkakamarához megérkezett a munkügyi minisztérium 30,868. számú rendelete a mérnökök és építésszek szakmai helyzetéről. A rendelet a mérnökamara vonatkozó állásfoglalására való utalással kimondja, hogy a mérnökök és építésszek, még abban az esetben sem tartoznak a szakmai képességről szóló törvény rendelkezései alá ha mesterséggel rendelkeznek. Ennek megfelelően a munkakamara nincs többé abban a helyzetben, hogy a fenti két kategória számára igazolványt adjon, amely szerint kisipari munkaadók volnának az új iparörvény 285. szakasza értelmében.

= A Consum legújabb számában megkezdte a szeptember 15-én életbe lépő új kereskedelmi törvény ismeretlenségét. A kereskedelem időszéri kérdéseiről nyilatkozik Pascu Valer képviselő, a kolozsvári árutárszede elnöke. Százmillió leies megtakarítást jelent a nemzetgazdasági minisztériumban működő bizottságok megszüntetése. Tíz évre szóló szerződést kötött az ODAMP a börtényárokkal. A pénzügyeteket félévi mérlegismertetésnek során a Consum kiemeli, hogy az Erdélyi Bank egymillióárdszázharmincmillió leies betéttel rendelkezik. Új alapítások és fuzók a textiliparban. Megkezdtek a földgazdák egy új cinkkohóüzem berendezését. Kétszeresére emelkedett a Buhusi postógyár nyeresége, de osztalékot a vállalat ezévbem sem fizet. Milyen árban szítja a CAPS a hatóságok részére a tűzifát. Az adó és illetékrovaiban az adóamnesztia kiterjesztését és a fuvardíjak 2 százalékos illetékének lerovását magyarázza részletesen a Consum. A külföldi és belső legújabb tőzsdési események a pénzpiac legfrissebb hírei új cégalapítások és cégváltások első forrásból a Consumban olvashatók. Kérjen mutatványsszámot a kiadóhivataltól: Kolozsvár, Str. Reg. Maria 48.

Rádióműsor

— Romaniai Programul —

SZOMBAT, AUGUSZTUS 31.

Bucuresti, Radio România a rövidhullámon, 6.45: Reggeli műsor, Radio România és Radio Bucuresti, 13: Időjelzés kulturális hírek, 13.15: Predescu-zenekar, 14: Hírek, 14.30: Stefan Savu román balladákat énekel, 15: Közlemények.

Radio România, 19.50: Hírek magyar nyelven
Radio România és Radio Bucuresti, 20: Felolvasás 20.15: Énekhangverseny, Radio România, Radio Bucuresti és Radio România a rövidhullámon, 20.40: Hírek, 21: A „Lucaiarul”-zenekar hangversenye, 20 Hírek, sporthírek, 22.40: Hírek a külföld számára német, olasz francia és angol nyelven. Radio România és Radio Bucuresti, 22.40—23.30: Hanglemek. A műsorban Schröder Lincke, Lehár, Rastelli, Mendes, Sommerfeld Grever, Cole, Brown, Kirsten, Meisel, Grothe és Myddleton művei.

Budapest I, 7.40: Fűrésztő torna, hírek, közlemények, étrend, hanglemek, 11: Hírek, 11.20: Adráságok Goetheröt, 11.45: Felolvasás 13.10: Mikulaj Gusztáv szalonzenekara 13.40: Hírek, 13.50: Időjelzés, időjárásjelentés, 14.30: Hanglemek, 15.30: Hírek műsor közlés, 17.10: Ifjúsági rádió, 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18.15: Ifj. Babrik János gitározik, 18.30: Az időjárás, Felolvasás, 18.50: Budapesti Kamarakórus, 19.10: A honfoglalás korának magyar hadimestersége, 19.40: Bolgár vonósnegyes a magyar—bolgár művészcsoere keretében, 20.15: Hírek magyar és román nyelven, 20.25: Hangképek a balaton sporthét megnyitójáról, Közvetítés, Siófokról, 21.05: Elbeszélés Harsányi Zsolt felolvasása, 21.40: Nyári kaland Hangjáték, Fehér István dr. zeneszámával, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23.10: Táncclemek, 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 0.20: Horváth Lajos énekel cigányzene kísérettel, 1.05: Hírek.

Budapest II, 19.15 Budapesti Kamarakórus 19.40: Mezőgazdasági félóra, 20.25: Szomolányi János énekel zongorakísérettel, 20: Hírek, 21.25: Zenekari művek hangolemezről, 22.10: Zenei élet Mátvás király udvarában

Legújabb jelentéseink:

Repülőtereket és ipartelepeket bombázott a német légi haderő

Berlin. (Rador.) A német légi haderő főparancsnoksága közli: A német légi haderő tegnapi tevékenysége felderítő repülésekre korlátozódott, amelynek során Délkelet-Anglia felett légi harcok folytak le. Augusztus 30-án éjszaka egy légi raj megtámadta a Lincoln és Suffolk repülőtereit és Felixtown ipartelepet, valamint Weybridge repülőgépanyag raktárát. Ugyanezek bombázták Langrev South repülőgépalaktrészgyártó műhelyeit, majd a következő kikötőket: Dundee, Leith, Hartlepool és Liverpool. A kikötőkben több hajó felgyulladt s különösen nagy a kár a liverpooli kikötőben. Az angol légi haderő gépei ismét támadást intéztek Nyugat-Németország ellen s nem katonai célpontokat bombáztak. Az okozott károk jelentéktelenek. Az angol légi támadás során két angol gépet a légvédelmi ágyúk lelőttek és 19-et légi harc során semmisített meg. Öt kikötőt léggömböt ismét meg-

semmisítettek a német repülőgépek. Hét német repülőgép nem tért vissza kiindulási helyére. Pénteken éjszaka egy tengeralattjáró elsüllyesztett három ellenséges szállítógőzöst összesen 21 ezer tonna tartalommal. A hajók karavánba tömörülve, erős védelemmel ellátva hajóztak, de a német tengeralattjárónak mégis sikerült a támadás.

Berlin. (Rador.) Az a győzedelmes vadász repülőgépraj, amely a pénteki légi csatában részt vett visszatért észak-franciaországi támaszpontjára. A vadászrepülőraj által lelért repülőgépek száma 39.

Lisszabon. (Rador.) A DNB jelentése szerint az Ilvington Court angol hajó egyik mentőcsónakja 19 hajótöröttel a portugál Santa Maria szigetre menekült. Az 5 ezer tonnás hajót megtorpedózták és öt perc alatt elsüllyedt. A hajó kapitánya és a személyzetből 19 matróz hiányzik.

Kimutatás az angol tengerészet veszteségeiről

Róma. A délutáni olasz lapok az ellenséges tengerészet veszteségeiről jelentést közölnek. az ellenségeskedések megkezdésétől augusztus 29-ig számítva: a légi bombázások, torpedózás, valamint aknák következtében 254.257 tonna angol hadihajót süllyesztettek el. Ezenkívül közel 100 aknafelszedő pusztult el. A veszteségeket a kimutatás a következőkben sorolja fel: egy nagy hadihajó (Royal Oak), két repülőgép anyahajó, ezenkívül számos más kisebb tonnatartalmu hadihajó.

A háború ideje alatt 143 ezer 675 tonna angol hadihajót rongáltak meg. A flandriai kiürítés

szórá az ott felhasznált kisebb hajók husz százalékat megsemmisítették. Egyelőre még nincsenek biztos számadatok arról, hogy a Punta Stilo közelében lefolyt július 9-iki tengeri csata során hány angol hajó süllyedt el.

Súlyos vasúti szerencsétlenség Spanyolországban

Madrid (Rador.) A Madrid-Barcelona között közlekedő Rapid-vonat kisiklott. A romok közül két halottat és nyolc súlyos sebesültet emeltek ki.

TEKESPORT

A teke-csapatbajnokság rajtja

Mint már keddi számunkban hírt adtunk róla, a teke csapatbajnokság mindkét csoportja vasárnap kezd el az 1940. évi küzdelmeit és ebben a küzdelemben mind a nyolc egyesületünk részt vesz, úgy az A., mint a B. csoportban.

Az egyesületek már hetek óta készülődnek a küzdelmekre és ezek a készülődések az utolsó két hétben egyre fokozódó iramban folytak, úgy hogy már a vasárnapi mérkőzéseken érdekes küzdelmek várhatók annál is inkább, mert az elmúlt bajnoki évad óta hatalmas erőviszony eltolódások történtek.

Ahogy azt az eddigi barátságos mérkőzések mutatják, az egyesületek közötti erő és tudás különbségek szinte teljesen kiegyenlítődött, úgy hogy ma már nem lehet könnyű és biztos győzelemről beszélni, a biztos győzelemmel küzdelemben szálló csapatot könnyen érheti keblemelen meglepetés és nem várt pontvesztesség. Minden csapatnak minden mérkőzését komolyan kell megjátszania, mert egy-két pont elvesztése, talán az egész bajnoki évad alatt sem tudja többé behozni. Az e heti első bajnoki forduló műsora a következő:

Fortuna—Transilvania. Fortuna-pálya, d. u. 5 és 6 óra, bíró: Terbancea.

Tricolor—Gutenbergr. Tricolor-pálya, d. u. 4 és 5 óra, bíró: Hanga.

Infrairea—Prietenii. Infrairea-pálya, d. u. 3 és 4 óra, bíró: Sepsi.

A. A. C.—Metallurgistul, AAC-pálya, d. u. 4 és 5 óra, bíró: Peja.

Az elsőnek között időpontban a B., második időpontban az A. csapatok mérkőznek, a kiküldött bírák pedig mindkét mérkőzést vezetik.

AZ AAC. EGYÉNI VERSENYE szombaton este nyolc órakor veszi kezdetét és a kitűzött hét pompás tiszteletdíjért nagy küzdelem várható. A verseny vasárnap este 9 órakor, a holtversenyeket elődöntő rádobásokkal végződik.

A PRIETENI EGYÉNI VERSENYE mindig, ezúttal is nagy érdeklődésnek örvend, már csak azért is, mert a kitűzött hat tiszteletdíj magas értékű. A verseny szombaton este 8 órakor indul és vasárnap este 9 órakor fejeződik be.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1933 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottat meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetésekre az előzőre fizetendő

ELLÁTÁS

Nagyobb iskoláslányokat, vagy fiukat teljes ellátásba venne Elachbariné Str. Banatului 3.

1-2 fiatal diákleányt uricsalád teljes ellátásra vállalna. Cim a kiadóban. 4041

Iskoláslányokat elvállal teljes ellátással Dózsa Márk, Piața Armand Calinescu 3. 4040

ALKALMAZÁST NYER

Fiatal boltiszolga és gyakorlott kiszolgálóleány felvételük. Löwinger köröttáru üzlet. 4059

LAKÁS

Str. Blanduzlei 42. alatt modern háromszobás, kertes magánház sürgősen eladó, vagy kiadó. 4085

Uccai butorozott, földszintes szoba urnőnek kiadó a belvárosban. Cim a kiadóban. 4091

Modern villa parkirozott udvarral kiadó. Bul. Carol 16. 4084

1 és 2 szobás lakás kiadó. Strada Sarmiseghetuza No. 12.

Különbejáratu, butorozott szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Str. Berhelot 6., a színházzal szemben. 4087

Azonnal kiadó egy háromszobás, modern uccai lakás, igen olcsón. Parkirozott udvar. Str. Cuza Vodă 33. 4089

Olcsón kiadó négyszobás lakás fürdőszoba, újonnan átfestve, azonnal is. Str. Gojdu 12. 4061

Magánház, 3 szoba, fürdőszoba, mellék-helyiségek eladó. Str. Alex. Gavra 28. 4063

Három uccai szobás, komfortos lakás a törvényszéki villanegyedben, I. emelet erkéllyel, november 1-re, esetleg előbbre is kiadó. Str. Dumbrava Rosie 27. 4002

Kiadó különbejáratu butorozott szoba, fürdőszobahasználattal. Str. Minervei 2. 3937

VÉTEL-ELADÁS

Festett szobabutor és konyhabutor eladó olcsón. Str. 29 Decembrie 7.

Kifogástalan állapotban levő, hosszú bécsei zongora helyszüke miatt eladó. Megtekinthető déli 12 órától délután 3-ig. Cim a kiadóban.

50 leles népsorsjáték! Huzás minden nap. Kapható a GOLDSCHMIDT-bankban. 4079

Eladó: modern tüllfüggöny, hármashab, lakra és asztalterítő. Str. I. Serb 11. ap. 4.

Zongora, Stingl gyártmány, olcsón eladó Tempo, Fischer Eliz-palota. — Zalogcéduláját olcsón hosszabbítjuk, előleget nyújtunk

Hihetetlen erős, horganypléhből készült, két drb. nagy fürdőkád eladó. Cim a kiadóban.

Gázresót veszek
WEISZ, Str. V. Goldis 5.

INGATLAN

Kétholdas szálló koinával teljes felszereléssel Ménesen eladó. Erd. Alex. Gavra 28. 4062

Külvárosban

fenyvespark közepén épült félemeletes villa, 3 parkettás szoba, elő-, gyönyörű fürdő-, cselédszobás lakással, gazdálkodásra alkalmas 500 öl telekkel, 650.000 leiért eladó. — Megbizott:

Kiss Lajos „Uranul“
ingatlanirodája és lakása, Arad, Str. Eminescu 2., 1. em. Telefon 25-61.

KÜLÖNFELEK

Vámmalom, 2 hengerekkel és 2 köjarrattal bérbeadó Domeniul Taut, jud. Arad. 4006

Olcsó bevásárlási alkalom a TEMPO bizományi üzletben

Fischer Eliz-palota.

Porszívógép 2500 esernyőtartó 250 háromajtós citrom-furniros tükrös, szekrény 5000, papirkosár 100, falli sarokvitrin 300, uriszoba 9000, ágyszodrony 300 török réz dohánvázossal 900, Kelim asztalterítő 2800, antik sakkasztal 1000, Kashmir terítő 900, fehér vasgép 1250, 4 kárpitozott szék 580 mahagóni ebédlő 8500, füstölt tölgyebédlő 15.000, zöld vasgép, sodrony, éjjeliszekrény 1850, rádióasztal 400, francia háló 11.000 gyermekiskolapad 700, sportkosci 2000, állótükör 1400, ágyszodronybetéttel 500 előszobafal 800, 2 személyes rézágyszóka 4800, modern háló, íróasztalok kasszák, ebédlőszékek nagy választékban.

Zalogkölcönöket közvetítünk a temesvári zálogházba, elintézésig előleget adunk. Zalogcéduláját megvásároljuk.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben